EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

VSTUPNÍ ČÁST

Název modulu

Literatura v souvislostech

Kód modulu

UK-m-4/AL22

Typ vzdělávání

Všeobecné vzdělávání

Typ modulu

všeobecně vzdělávací

Využitelnost vzdělávacího modulu

Kategorie dosaženého vzdělání

M (EQF úroveň 4)

L0 (EQF úroveň 4)

Vzdělávací oblasti

UK - Umění a kultura (včetně literatury)

Komplexní úloha

Obory vzdělání - poznámky

Délka modulu (počet hodin)

24

Poznámka k délce modulu

Platnost modulu od

30. 04. 2020

Platnost modulu do

Vstupní předpoklady

Vstupním předpokladem je osvojení odpovídajících očekávaných výstupů RVP ZV v oblasti literatury a orientace ve výstupech ze vzdělávací oblasti Umění a kultura (výtvarná a hudební výchova) a ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost (dějepis).

JÁDRO MODULU

Charakteristika modulu

Předmětem modulu je základní orientace ve vývoji lidské společnosti a jeho vliv na vývoj kultury a umění, především

literatury, od nejstarších dob do současnosti. V rámci modulu se žáci učí posoudit význam umělců a jejich děl, zároveň také vyjádřit prožitek z vnímání uměleckých děl. V modulu se pracuje se souvislými i nesouvislými texty, audio/videoukázkami a různými ikonografickými materiály.

Vzdělávací modul pokrývá obsahový okruh Literatura v souvislostech. Žáci si osvojují dovednosti prezentace získaných vědomostí, prohlubují si vnímavost literárního a neliterárního kontextu vůči estetickým podnětům obecně, učí se rozlišovat jednotlivé estetiky a formují si vlastní názor ve vztahu k jednotlivým druhům umění.

Při realizaci modulu Literatura v souvislostech je třeba koordinovat postup s modulem Literární text a Kulturní region. Modul Literatura v souvislostech souvisí také s modulem Kde se umění daří.

Očekávané výsledky učení

Žák

a) porozumí charakteristickým rysům umění v jeho historickém vývoji;

b) porozumí podmíněnosti historického vývoje a vývoje společnosti a kultury;

c) rozliší základní umělecké směry, proudy a hnutí v umění od antiky po nejnovější trendy;

d) rozliší charakteristické rysy a individuální přístupy v dílech významných osobností, zejména literárních.

Obsah vzdělávání (rozpis učiva)

Modul svým pojetím pokrývá potřeby žáků vzhledem ke společné části maturitní zkoušky z hlediska nabytí znalostí vyžadovaných ve vztahu k literární historii.

Žák pracuje s výsledky tvůrčí činnosti umělců (text, obraz, fotografie, hudební skladba, stavba, divadelní představení, užité umění aj.) a vztahuje je k historickým, literárně historickým, obecně kulturním, nábožensko-filozofickým i politickým kontextům. Žák pracuje s autentickými publicistickými texty, rozliší jejich ovlivnění dobou, ukazuje na manipulativní postupy a tendenčnost v těchto textech.

Učební činnosti žáků a strategie výuky

- práce s tematickými soubory úloh zaměřenými na rozvoj a ověřování čtenářských dovedností
- práce s audio/videoukázkami s metodickým vedením vyučujícího
- práce s publicistickým i uměleckým textem v souvislostech a kontextu vývoje lidstva
- práce s obrazovým materiálem pro poznání základních uměleckých období
- práce s pracovními listy k tištěným textům / audio/videoukázkám (práce s úlohami i pracovními listy může probíhat individuálně i ve skupinách)
- řízená diskuse k problematice prezentování faktů, názorů, domněnek prostřednictvím psaného i mluveného slova

Zařazení do učebního plánu, ročník

VÝSTUPNÍ ČÁST

Způsob ověřování dosažených výsledků

Průběžně je prováděno hodnocení s využitím prvků formativního hodnocení, na konci modulu je využito nástrojů sumativního i formativního hodnocení.

a) porozumí charakteristickým rysům umění v jeho historickém vývoji;

v průběhu modulu ověřováno prostřednictvím pracovních listů, audio/video ukázek, obrazových materiálů a souborů úloh

b) porozumí podmíněnosti historického vývoje a vývoje společnosti a kultury;

v průběhu modulu ověřováno prostřednictvím pracovních listů, audio/video ukázek, obrazových materiálů a souborů úloh

c) rozliší základní umělecké směry, proudy a hnutí v umění od antiky po nejnovější trendy;

v průběhu modulu ověřováno prostřednictvím pracovních listů, audio/video ukázek, obrazových materiálů a souborů úloh

d) rozliší charakteristické rysy a individuální přístupy v dílech významných osobností, zejména literárních;

v průběhu modulu ověřováno prostřednictvím pracovních listů, audio/video ukázek, obrazových materiálů a souborů úloh

Výsledky učení a)–d) jsou ověřovány v závěru modulu souhrnným testem, jehož specifikací jsou předmětné výsledky učení. Základní nastavení specifikace testu je 25% zastoupení každého výsledku učení. Toto nastavení lze měnit podle potřeb jednotlivých vyučujících, přičemž zastoupení jednotlivých výsledků učení nesmí klesnout pod 10 %. Procentuální zastoupení výsledku učení je odvozeno od maximálního získatelného počtu bodů za daný výsledek učení (nikoli tedy od počtu úloh – může se jednat o dramatický rozdíl).

Kritéria hodnocení

Při průběžném hodnocení dosahovaných jednotlivých výsledků učení a)–d) je využíváno souborů úloh / pracovních listů, které zaručují vysokou objektivitu hodnocení – hodnocení na úrovni stanovení mezní hranice úspěšnosti a od ní odvozených bodových rozmezí pro případné vyjádření výsledku žáka známkou nebo jiným číselným či slovním způsobem je u jednotlivých výsledků učení v kompetenci vyučujícího. Doporučeje se v maximální možné míře využívat úlohy odvozené od textů. Zároveň se doporučuje souběžně využít prvků formativního hodnocení, zvláště při vyjádření žákova vlastního prožitku.

Při závěrečném ověřování dosažených výsledků učení a)–d) souhrnným testem jsou doporučená kritéria nastavena následovně:

Mezní úroveň úspěšnosti je stanovena na 40 %.

Převodník dosažené úspěšnosti na známku:

úspěšnost žáka v testu pod 40 % = nedostatečný

úspěšnost žáka v testu od 40 do 55 % = dostatečný

úspěšnost žáka v testu od 56 do 70 % = dobrý

úspěšnost žáka v testu od 71 do 85 % = chvalitebný

úspěšnost žáka v testu od 86 do 100 % = výborný

Nastavená obtížnost testu musí odpovídat dovednostem žáků, jejichž studium je zakončeno maturitní zkouškou, tzn. doporučuje se používat úlohy s průměrnou a vyšší úrovní obtížnosti. Zařazení nepřiměřeně snadných úloh by vyvolávalo potřebu posunovat mezní hranici úspěšnosti a použitý evaluační nástroj (test / soubor úloh) by vykazoval nevyhovující psychometrické charakteristiky.

Doporučená literatura

Pechlivanos, M.; Rieger, S.; Struck, W.; Weitz M.: Úvod do literární vědy. Praha, Hermann a synové 1999.

Bloom, H.: Kánon západní literatury. Praha, Prostor 2000.

Bradbury, M.: Atlas literatury. Praha, Ottovo nakladatelství 2003.

Papoušek, V. a kol.: Dějiny nové moderny. Praha, Academia 2010.

Papoušek, V.: a kol.: Dějiny nové moderny 2. Praha, Academia 2014.

Papoušek, V.: a kol.: Dějiny nové moderny 3. Praha, Academia 2017.

Svatoň, V.: Na cestě evropským literárním polem. Praha, Universita Karlova 2018.

učebnice a další výukové materiály dle potřeb vyučujícího

Poznámky

Doporučuje se pracovat s texty obsahově blízkými zájmům žáků. Doporučuje se modul předřadit vybraným variantám modulu Projevy umění.

Obsahové upřesnění

VV - Všeobecné vzdělávání

Materiál vznikl v rámci projektu Modernizace odborného vzdělávání (MOV), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky. Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Richard Rejthar. *Creative Commons CC BY SA 4.0 – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.*